Indicadors clau de les transicions

Resum de l'Informe 2025
Observatori de les Transicions
Fòrum de la Societat Civil

FÒRUM DE LA SOCIETAT CIVIL

GESTORS DEL CONEIXEMENT

Mobilitat - Cristina Llorente i Mariano Reaño
Energia - Enric Alcover i Àngel Gallego
Marins - Margalida Oliver i Carme Alomar
Residus - Alba Cabrera i Rosa Garcia
Aigua - Margalida Mulet i Joan Calvo

Treball - David Abril
Vulnerabilitat - Andreu Grimalt i Jaume Garau
Habitatge - Cristina Llorente
Població - Jaume Garau i Toni Font

Macroeconomia - Jaume Garau i Pep Valero
Agricultura - Nofre Fullana i Lluïsa Dubon
Turisme - Jaume Garau i Celestí Alomar

Coordinació - David López.
Direcció - Jaume Garau

Desembre, 2025.

FÒRUM DE LA SOCIETAT CIVIL

ÍNDEX

CONTEXT HISTÒRIC **5**
INTRODUCCIÓ **9**

1- TRANSICIÓ SOCIAL **10**

1.1- Pressió humana
Volum de passatgers per via aèria 11
Volum de passatgers per via marítima 12
Creixement poblacional 13
Índex de Pressió Humana (IPH) 14
1.2- Habitatge
Esforç de compra d'un habitatge 15
Preu de compra mitjà de l'habitatge lliure 15
Despesa mensual en habitatge 15
1.3- Vulnerabilitat
Llars en pobresa severa 17
Pensionistes a Balears 17
Pensionistes en pobresa severa 17

2- TRANSICIÓ MEDIAMBIENTAL **19**

2.1- Mobilitat
Congestió de via cintura 20
Ús del transport públic 20
2.2- Aigua
Índex de sequera hidrològica al Pla 22
Abastiment urbà 22
Orígen de l'aigua 22
2.3- Residus
Generació de residus municipals per càpita 24
Generació de fracció resta per càpita 24
2.4- Energia
Consum energia elèctrica anual 26
Generació energia renovable 26
Autoconsum 26

ÍNDEX

3- TRANSICIÓ ECONÒMICA.....28

3.1 Diversificació
Nº d'empreses per sector.....29
3.2 Agricultura
Superfície inscrita en eco.....31
Proporció d'agricultura eco.....31
Nº d'operadors inscrits en agricultura eco.....31
Joves agricultors.....31

CONCLUSIONS.....33
CAP A ON ANAM?.....34

CONTEXT HISTÒRIC

La crisi climàtica, la inestabilitat política i econòmica a escala local, nacional i internacional, així com la dependència d'un model de monocultiu turístic situen Mallorca en un escenari de vulnerabilitat creixent. Aquest context fa evident que les transformacions ecològiques, econòmiques i socials no són opcionals, sinó inevitables.

Per tant, hem de fer un gran esforç per entendre el procés en què ens trobem endinsats. Això serà possible només si hi ha amples consensos de totes les institucions i entitats que tenen observatoris sobre aspectes generals o sectorials.

Les entitats del Fòrum de la Societat Civil proposam a la societat mallorquina, empresaris, sindicats i partits polítics, el debat i la construcció d'un observatori unificat per a l'avaluació de la transició cap a un model econòmic que serveixi per mitigar i adaptar-nos al canvi climàtic que ja ens empeny cap a un col·lapse lent però cert.

Disposem de molts anys d'experiència del nostre model econòmic impulsat pel fenomen turístic. Està basat en una sèrie de principis que han dut a un creixement sense límits, difícil de mantenir. Creixement de turistes, de places hoteleres, de passatgers, de població resident, constant i subjecte només a petites variacions degut a crisis globals. Fa més de vint anys que va començar un gran debat social sobre el turisme i els seus impactes negatius, sobre el medi ambient i sobre la creació de l'impost de l'ecotaxa. Ja entre el 2000 i el 2003 es plantejaven els mateixos temes que avui tenim sobre la taula, si bé amb una diferència quantitativa important que duu a problemes de saturació, sobre l'habitatge i el transport que afecten a la pràctica totalitat de residents. Aquests darrers anys el volum de passatgers i turistes ha crescut molt, així com ho ha fet la població resident. Els següents gràfics mostren l'evolució de l'estructura del nostre model econòmic:

Evolució històrica del volum de passatgers a l'aeroport de Palma

Evolució històrica del PIB a les Illes Balears

Evolució històrica de la població resident a Mallorca

Evolució històrica de la població resident de nacionalitat estrangera a Mallorca

La ratio de passatgers per resident és un indicador objectiu que segurament explicaria la percepció generalitzada de saturació. La pressió turística i de mobilitat no és proporcional al creixement demogràfic de residents. Mentre que al 1980 la ratio era de 11 passatgers per resident, el 2024 és de 29. Una ratio de les més altes del món, per una illa gran (hi ha illes que tenen una ratio més alta, però són illes més petites com Eivissa, Santorini, Mikonos, etc).

Evolució històrica de la ratio de passatgers / població resident

Per últim, aquest gràfic de l'evolució de l'índex de pressió humana a Mallorca ens recorda al batec d'un cor d'una persona, representat per un electrocardiograma. Seguint la metàfora mèdica, podriem dir que Mallorca és com un cor que batega, de la posició més tranquila a l'hivern a la més estressant a l'estiu. Ara, després de 30 anys, a l'hivern trobem que hi ha tanta gent com la que hi havia a l'estiu dels anys 90.

Evolució històrica de l'IPH a Mallorca

INTRODUCCIÓ

L'informe presenta una visió resumida de l'ample estudi de la transició econòmica social i ambiental que està intentant la nostra societat mallorquina per passar d'un sistema turístic insostenible a un durable.

Recollim els principals indicadors que tenen un interés general del públic de Mallorca. Les dades evolutives del 2019 al 2024 manifesten una **transició inexistent** en el seu conjunt, encara que en alguns elements es nota una lenta transició.

Presentem indicadors sobre com la pressió humana, l'ús del territori i diversos factors econòmics condicionen la realitat actual de les Illes Balears. Analitzem la **pressió humana** a través del **moviment de passatgers**, tant per via aéria com marítima, que constitueixen les portes d'entrada del turisme i de la població visitant, i de **l'augment de la població resident** degut als fluxes migratoris**.** L'indicador essencial que deriva d'aquest estudi demogràfic és l'Índex de Pressió Humana, que serveix per avaluar i entendre l'impacte sobre el territori, els recursos i els serveis públics.

Aquests impactes es defineixen en elements com la **mobilitat**, on parlem de problemes com la congestió de la via cintura i l'ús del vehícle privat, que segueix sent predominant tot i la tendència creixent en l'ús del transport públic com a alternativa sostenible degut a la seva gratuïtat. A continuació, s'aborda la qüestió de **l'aigua**, un recurs especialment crucial a les illes. L'informe examina l'índex de sequera hidrològica, la demanda dels sistemes d'abastiment urbà i l'origen de l'aigua consumida, oferint una imatge clara de la crisi hídrica , la disponibilitat i la pressió. També s'hi analitza la **gestió de residus**, amb dades sobre la generació de residus municipals i de la fracció resta per càpita, i es dedica un apartat a **l'energia,** amb especial atenció al consum elèctric anual, l'evolució de la generació renovable i el paper creixent de l'autoconsum.

El tercer gran eix de l'informe explora els **impactes econòmics**. S'hi presenta el grau de **diversificació empresarial** segons sector, un aspecte clau per entendre la dependència del sector turístic i la resiliència del model econòmic. El document també dedica un espai important a la **situació de l'habitatge**, analitzant l'esforç necessari per accedir-hi, l'evolució dels preus i la despesa mensual associada. La dimensió social es completa amb **indicadors de vulnerabilitat**, com la proporció de llars en pobresa severa i la situació dels pensionistes, un col·lectiu especialment sensible. Finalment, es dedica un apartat a **l'agricultura**, destacant la superfície inscrita en ecològic, el pes de l'agricultura eco, el nombre de productors certificats i la participació dels joves agricultors, factors que reflecteixen l'aposta per un sector primari més sostenible i arrelat al territori.

En conjunt, el document ofereix una panoràmica detallada de les pressions i transformacions que experimenten les Balears, integrant dades demogràfiques, ambientals, socials i econòmiques per mostrar els reptes actuals i les possibles línies d'evolució del territori.

TRANSICIÓ SOCIAL

1.1 Pressió humana

Indicador	Indicador numéric	2019	2022	2023	2024
Volum de passatgers (via aèria)	Nº de passatgers totals aeroport de Palma	29.721.142	28.573.364	31.106.165	33.298.164

Nº de passatgers totals aeroport Palma

L'augment sostingut en els darrers dos anys del nombre de passatgers a l'aeroport de Palma continua confirmant una tendència a l'alça que ja vaticinaven les previsions. Mentre que el creixement de 2019 a 2022, de més d'un milió cent mil persones i de més de dos milions i mig de 2022 a 2023 l'atribuíem a una recuperació de la confiança dels viatgers després de la pandèmia de COVID-19, juntament amb la reobertura progressiva de les fronteres, el relaxament de les restriccions de viatge a nivell mundial i a la repercussió dels conflictes bèl·lics, el nou increment de més de dos milions de passatgers de 2023 a 2024 podria ser conseqüència de les polítiques actuals del Govern, orientades a la promoció i a la desestacionalització del turisme.

1.1 Pressió humana

Indicador	Indicador numéric	2019	2022	2023	2024
Volum de passatgers (via marítima)	Nº de passatgers totals línies regulars Port de Palma + creueristes	3.309.132	2.646.582	3.242.687	3.205.924

Nº de passatgers totals línea regular Port de Palma

Davant la tendència a la baixa en el nombre total de creuers i creueristes de 2019 a 2022, motivada també per la crisi sanitària, s'observa un petit descens de creueristes entre 2023 i 2024 (de prop de 60.000 persones), tot i que es manté un repunt de gairebé 500.000 creueristes des de 2022. Tot i l'aparent deicrement del gràfic, si s'observen els números es veu com el nombre total de bucs es manté constant des de 2023, la qual cosa contrasta amb l'increment de la seva capacitat, augmentant la pressió d'aquest model de turisme sobre el territori.

1.1 Pressió humana

Indicador	Indicador numéric	2019	2022	2023	2024
Creixement poblacional	Població total a Mallorca	896.038	912.544	941.121	957.726

Població a Mallorca

De forma paral·lela a la gent que arriba a l'illa, trobem com la població registrada a Mallorca no ha fet més que augmentar en tot el periode d'estudi. Al 2024, ja arribem als 957.726 habitants a Mallorca, el que suposa, afegit a la població flotant, una pressió important sobre el territori que es dona de forma heterogénia entre diferents zones.

Aquest augment poblacional pot ser degut entre d'altres a moviments migratoris que produeixen un augment de població nascuda fora de Mallorca (de la península o de fora d'Espanya).

1.1 Pressió humana

Indicador	Indicador numéric	2019	2022	2023	2024
Índex de Pressió Humana (Mallorca)	Nº de persones totals màximes en un mes a Mallorca	1.465.425	1.465.384	1.470.110	1.490.489

IPH: Índex de pressió Humana a Mallorca.

L'IPH segueix amb valors a la alça respecte als que trobàrem l'any anterior, augmentant fins arribar a les 1.490.489 persones. Veiem que aquest increment és dóna de forma constant en tots els mesos de l'any, mantenint el ritme de desestacionalització desequilibrada dels anys anteriors, on el model d'explotació intensiva tendeix a replicar els valors d'estiu durant la resta de mesos de l'any.

La pressió humana màxima va recuperar el 2022 xifres prepandèmiques i es va enfilar fins als 1.474.021.

1.2 Habitatge

Indicador	Indicador numéric	2019	2022	2023	2024
Esforç de compra d'un habitatge (Balears)	% quota hipotecaria/ salari mensual mitjà	44,47%	56,49%	54,04%	56,44%
Preu de compra mitjà de l'habitatge lliure (Balears)	Preu mitjà de l'habitatge lliure (€/m2)	2.360,80	2.701,80	2.887,58	3.167,00
Despesa mensual en habitatge (Balears)	Despesa mitjana anual de les llars en habitatge (en €)	862 €	947 €	1.036 €	1.192,55 €

La prevenció de la pèrdua de l'habitatge només es pot fer equiparant els salaris als augments de preu de l'habitatge i, en el cas de les Illes, l'esforç per comprar un habitatge no només no atura d'augmentar sinó és que es troba en percentatges molt superiors a la mitjana estatal (24% superior a 2024). Facilitar l'accés a l'habitatge només es pot fer pujant els salaris i augmentant el mercat d'habitatge públic.

Tot i que el percentatge de joves d'entre 16 i 29 anys que viuen en un habitage diferent al familiar s'ha incrementat lleugerament de 2023 a 2024 (en 0,80 punts), l'indicador continua essent notablement baix (un 18%) i ha disminuït en gairebé 2 punts des de 2019. Aquest fet està directament relacionat amb l'augment tant del preu de compra com de lloguer, que manté una tendència a l'alça des de 2019.

La despesa mensual de les llars relacionada amb l'habitatge continua augmentant any rere any, marcant una tendència a l'alça des de 2019. Al 2024, amb 1.192,55 €/mes, suposa quasi un terç de la despesa mitjana de les famílies.

1.2 Habitatge

Esforç de compra d'un habitatge

Despesa mensual mitjana de les llars

1.3 Vulnerabilitat

Indicador	Indicador numéric	2019	2022	2023	2024
Llars amb pobresa severa	% pobresa severa a IB	6,80%	9,20%	8,40%	7%
Pensionistes a Balears	Diferencial entre pensió mitjana jubilació espayola i balear	90%	95%	92,20%	91%
Pensionistes amb pobresa severa	% Pensionistes	16,3%	18,1%	16,6%	16,3%

Es constata un estacament general de la vulnerabilitat segons les dades analitzades. El percentatge de llars en situació de pobresa severa a les Illes Balears es troba en lleuger descens si ho comparem amb el 2022 però encara lleugerament sobre del 6,8% al 2019 abans de la pandèmia.

El percentatge de pensionistes en pobresa severa també es manté estable, i el diferencial entre la pensió mitjana de jubilació estatal i la Balear també manté aproximadament els nivells dels anys anteriors.

La diferencia en la taxa de pobresa de les llars amb menors sobre el total es troba en augment, arribant a un 8,1% al 2024. La tasa d'abandonament escolar, es a dir el percentatge de joves entre 18 i 24 anys que abandonen els estudis, es manté per sota del valor al 2019, però augmenta fins al 20,1% al 2024.

Tot això fa pensar que la vulnerabilitat és un element multifactorial, generalitzat en una franja important de la nostra societat, i sobre la qual s'han d'aplicar polítiques públiques transversals i focalitzades per a contribuïr a la seva reducció.

1.3 Vulnerabilitat

% de llars en situació de pobresa severa

Diferencial entre la pensió mitjana de jubilació a Balears i l'estatal

TRANSICIÓ MEDIAMBIENTAL

2.1 Mobilitat

Indicador	Indicador numéric	2019	2022	2023	2024
Congestió de via cintura	Intensitat mitjana diària de vehicles	191.692	177.015	183.317	-
Ús del transport públic (Palma)	Nº de viatgers bus Palma	42,819M	36,101M	48,137M	60,177M
	Nº de viatgers metro Palma	1,173M	1,342M	1,866M	2,086M

L'any 2024, Mallorca ja no ocupa la primera posició en el rànquing de ciutats espanyoles en temps perdut en congestions de trànsit, com sí passava el 2023, si no que ara es troba en segona posició per sota de Barcelona. Tot i així, aquest temps continua suposant una mitjana del 25% d'hores de conducció, el que es tradueix una mitjana de 17 minuts diaris en embussos per a trajectes de 10 km.

L'any 2023, les dades reflectien un increment de la intensitat mitjana diària de vehicles a la via de cintura en més de 6.000 vehicles, contrastant amb el descens del període 2019-22. No es disposen de dades per l'any 2024.

Tot i el freqüent ús del vehícle privat, l'any 2024 es segueix veient un augment molt marcat en quant a l'ús del transport públic, tant del metro com del bus. En concret, el número total de viatgers en bus ha augmentat en més de 2 milions entre el 2023 i el 2024, mentre que l'ús del metro ho ha fet en més de 200.000 persones.

Això és degut, amb molta probabilitat al mateniment de la seva gratuïtat, el que demostra l'efectivitat de la iniciativa i demostra la importància de les polítiques públiques encaminades a millorar l'accessibilitat del transport alternatiu.

2.1 Mobilitat

Ús del bus a Palma

Ús del metro a Palma

2.2 Aigua

Indicador	Indicador numéric	2019	2022	2023	2024
índex de sequera hidrològica al Pla	Valor entre 0 (emergència) i 1 (normalitat) que marca la situació de sequera a la Unitat de Demanda del Pla.	Entre 0.5 i 0.6.	Entre 0.4 i 0.5.	Entre 0.3 i 0.4.	Entre 0.2 i 0.3.
Abastiment urbà (Mallorca)	Total d'aigua consumida (en hm3)	78,340	77,972	81,059	85,492
Orígen de l'aigua (Mallorca)	Volum d'aigua provinent de la dessalació (en hm3)	0,415	0,532	12,860	17,172

L'aigua és un recurs essencial la disponibilitat del qual es veu compromesa per una sèrie de factors derivats del canvi climàtic, però també de la seva gestió. Sense anar més lluny, observant l'evolució de l'Índex de Sequera meteorològica a la Unitat de Demanda del Pla (una de les zones més tensionades), veiem com desde l'any 2019, aquest valor ha anat en decreixement marcat, trobant-se en valors al voltant de 0,3 sobre 1 (situació d'alerta per sequera).

El total d'aigua subministrada anualment a Mallorca entre el 2019 i el 2024 ha passat de 78,34 a 85,49 hm3. Ens trobem per tant en una situació en la que el consum del recurs no s'ha reduït (fins i tot ha augmentat lleugerament), tot i la menor disponibilitat d'aigua,

Això és degut a que per a fer front a la constant demanda, especialment per part del sector turístic, s'ha hagut de diversificar en quant a l'orígen d'aquesta aigua. Especialment, desde el Govern s'està apostant per les plantes dessaladores, l'aigua procedent de les quals veiem que ha augmentat enormement entre el 2019 i el 2024.

2.2 Aigua

Consum d'aigua

Volum d'aigua dessalinitzada

2.3 Residus

Indicador	Indicador numéric	2019	2022	2023	2024
Generació de residus municipals per càpita (Mallorca)	Kg / habitant a ny (població de fet) de residus municipals	567,40	536,70	534,70	540,20
Generació de fracció resta per càpita (Mallorca)	Kg / habitant a ny (població de fet) de residus municipals	467,30	423,80	421,60	415,30

L'indicador de generació de residus municipals està condicionat per factors com la situació econòmica, el turisme i les polítiques implementades al territori. A les Illes Balears, l'estacionalitat del turisme contribueix a una elevada generació de residus en un període de temps molt curt, fet que pot comportar una sobrecàrrega de les instal·lacions i de la logística de gestió i tractament.

A l'hora d'avaluar la generació de residus municipals, quan tenim en compte la població de fet (incloent-hi el turisme), la mitjana al 2024 és de 540,2 kg. Aquesta dada supera amb escreix la mitjana estatal, situada en 488,15 kg per càpital.

Tot i que les xifres de 2024 són lleugerament inferiors a les de l'any de referència (2019), amb una reducció de l'1,2 %, en els darrers tres anys s'observa una tendència creixent en la generació total i per càpita. Aquesta dinàmica indica que el desacoblament entre la producció de residus i el creixement econòmic, un objectiu clau de la política europea per prevenir la generació de residus, encara no s'ha assolit a Mallorca.

La generació de la fracció de rebuig (els residus barrejats no separats) mostra una tendència a la baixa, situant-se en 415,3 kg/habitant l'any 2024 (segons població de fet), en part gràcies a una modesta millora de la recollida selectiva. Això representa una reducció de l'1,5 % respecte de l'any anterior i de l'11 % respecte de 2019.

2.3 Residus

Generació de residus municipals per càpita

Generació de fracció resta (rebuig) per càpita

2.4 Energia

Indicador	Indicador numéric	2019	2022	2023	2024
Consum energia elèctrica anual (Mallorca)	MWh d'energia elèctrica consumida anualment	4.611.657	4.518.457	4.173.406	-
Generació energia renovable (Balears)	% d'energia renovable respecte al total d'energia	6,20%	7,40%	11,39%	14,60%
Autoconsum (Mallorca)	MW	12,96	67,98	116,26	160,23

El percentatge de l'energia renovable generada a les Balears respecte el total ha seguit en augment, passant al 2024 a un 14,60%, continuant amb la tendéncia aparent des del 2019. Això mostra que una part más gran de l'energia consumida a les Balears prové ara de fonts renovables.

Tot i ser bones noticies, i tractar-se d'un element crucial per a la sostenibilitat energètica, encara es troba molt enfora dels objectius fixats desde les institucions tant nacionals com internacionals. De fet, el consum d'energia elèctrica anual a l'illa de Mallorca s'ha reduït entre el 2019 i el 2023 (no hi ha dades disponibles al 2024), el que probablement indica que la demanda energètica no estigui seguint un procés d'electrificació i continuï depenent fortament dels combustibles fòssils.

Al mateix temps s'han de buscar les maneres de dur a terme aquesta transició però anant alerta amb els impactes secundaris derivats, com pot ser en el cas de les plaques solars la pèrdua de sol rústic. L'augment en la capacitat d'autoconsum a Mallorca entre 2019 i 2024, indica segurament l'expansió d'aquestes tecnologies en uns espais (com el sòl rústic) que ja estan prou pressionats per altres usos que no li són propis.

2.4 Energia

Consum total energia elèctrica a Mallorca

% d'energia renovable generada a Balears

TRANSICIÓ ECONÒMICA

3.1 Diversificació

Indicador	Indicador numéric	2019	2022	2023	2024
Nº d'empreses sector agrícola (Balears)	% d'empreses Alta a la SS. T4	2,30%	2%	2.2%	2%
Nº d'empreses sector industria (Balears)	% d'empreses Alta a la SS. T4	6,90%	6.7%	6.4%	6,30%
Nº d'empreses sector construcció (Balears)	% d'empreses Alta a la SS. T4	15,50%	16.4%	17.4%	17%
Nº d'empreses sector transport (Balears)	% d'empreses Alta a la SS. T4	4,70%	4.6%	4.9%	5,20%
Nº d'empreses sector hosteleria (Balears)	% d'empreses Alta a la SS. T4	15,50%	15.2%	15.2%	16%
Nº d'empreses resta de serveis (Balears)	% d'empreses Alta a la SS. T4	54,90%	59.8%	54,38%	53,50%

3.1 Diversificació

La diversificació del teixit empresarial a les Balears es troba estancada.
El nº d'empreses que pertanyen al sector agrícola es troba al voltant del 2%, negligible, mentre que el sector indústria es troba al voltant del 6,30%: Inclús, s'ha vist una petita reducció respecte l'any 2019.

El sector transport ha experimentat un lleuger augment, fins arribar al 5,20%, igual que el sector de la construcció o el sector de l'hosteleria, que arriben al 2024 a un 17 i un 16% respectivament d'empreses d'alta a la Seguretat Social al quart trimestre.

El principal sector econòmic a les Illes Balears és, com és obvi, el sector turístic, el que fa que el sector serveis mantingui un % d'empreses superior al 53% al 2024. Mantenim per tant un monocultiu turístic, fora de l'objectiu que hauria de ser equilibrar tots els sectors per obtenir una major capacitat de generar creixement basat en la productivitat i no en l'acumulació de factors productius.

% empreses de diferents sectors d'alta en la SS

3.2 Agricultura

Indicador	Indicador numéric	2019	2022	2023	2024
Superfície inscrita en eco	Hectàrees inscrites en Ae a IB	31.930,60	37.152	40.959	44.203
Proporció d'agricultura eco	% de superfície inscrita en Ae a IB	14,89%	17,20%	19,48%	21,02%
Nº d'operadors inscrits en agricultura eco	Nombre d'operadors inscrits en AE a IB	962	1.196	1.258	1.301
Joves agricultors	Titulars d'explotacions agràries que siguin joves a IB	580	581	876	899

La superfície inscrita en producció ecològica ha experimentat un creixement molt significatiu, passant de 31.930 hectàrees el 2019 a 44.203 hectàrees el 2024, un increment del 38,4%. La proporció d'agricultura ecològica respecte del total ha evolucionat del 14,9% al 21%, de manera que una de cada cinc hectàrees ja és ecològica.
Igualment, el nombre d'operadors inscrits al CBPAE ha crescut un 35% en el mateix període, passant de 962 a 1.301. Aquestes xifres situen les Illes Balears en una posició capdavantera a escala europea i molt a prop de l'objectiu del 25% de sòl agrícola ecològic establert per l'Estratègia Farm to Fork de la Comissió Europea per al 2030.

El relleu generacional continua sent un dels punts febles del sector. Entre 2019 i 2022, el nombre de joves titulars d'explotacions es va mantenir estable al voltant de les 580 persones. El 2023 la dada pujà fins a 876 i el 2024 a 899, però aquest fort increment es vincula a un canvi de criteri estadístic més que a un creixement real.

3.2 Agricultura

Proporció d'agricultura ecològica

Superfície total inscrita en ecològic

CONCLUSIONS

L'anàlisi conjunta dels indicadors relacionats amb la transició social, mediambiental i econòmica mostra de manera clara que les Illes Balears no estan assolint els canvis estructurals que requeriria un model més sostenible, resilient i equitatiu. La majoria de tendències apunten cap a un augment de les pressions i un estancament en els elements que haurien d'evolucionar positivament.

En l'àmbit social, la pressió humana continua creixent de manera sostinguda. Tant l'entrada i sortida de passatgers per via aèria com per via marítima augmenten, reforçant la dependència d'un flux turístic de gran intensitat. Paral·lelament, la població immigrant creix i l'Índex de Pressió Humana s'intensifica, fet que indica una major càrrega sobre els serveis i infraestructures. A aquesta pressió demogràfica s'hi suma un empitjorament del dret a l'habitatge, amb un esforç de compra cada vegada més elevat, preus de compra i despesa mensual en auge, cosa que consolida l'exclusió residencial com un risc estructural. Pel que fa a la vulnerabilitat, els indicadors mostren un estancament de la pobresa severa, tant en llars com en pensionistes, evidenciant que la millora econòmica no arriba als col·lectius més fràgils.

En la transició mediambiental, els resultats són especialment preocupants. La mobilitat continua dominada pel vehicle privat, i tot i que l'ús del transport públic creix, ho fa de manera insuficient per compensar la intensificació del trànsit. El cicle de l'aigua és un altre punt crític: la sequera hidrològica s'agreuja i el consum urbà creix notablement, fet que exposa la vulnerabilitat hídrica del territori. En matèria de residus, la generació municipal per càpita i, especialment, la fracció resta, augmenten, contravenint els objectius d'economia circular. La transició energètica tampoc mostra avenços substancials: el consum elèctric es manté elevat i la generació renovable avança massa lentament, malgrat un increment de l'autoconsum que encara no compensa la falta de diversificació del mix energètic.

En la transició econòmica, el patró és d'estancament estructural. La diversitat empresarial no millora, mantenint un teixit excessivament concentrat en sectors vinculats al turisme. Només el sector agrari ofereix indicadors clarament positius, amb un creixement de la superfície ecològica, de la proporció d'agricultura ecològica, del nombre de productors inscrits i del relleu generacional. Tot i això, l'embranzida del sector primari encara és insuficient per alterar el conjunt del model econòmic.

En síntesi, els indicadors mostren una triple transició que avança de manera desigual i, en molts aspectes, insuficient. Les pressions socials i ambientals augmenten, mentre que les transformacions econòmiques i energètiques progressen molt lentament. Sense una intervenció més robusta i coordinada, el risc és consolidar un model insostenible que augmenti la vulnerabilitat social, degradi el territori i mantingui una economia poc resilient davant crisis futures.

CAP A ON ANAM?

Si no es dona una acció externa o interna contundent sobre el sistema turístic i econòmic que dugui a un creixement anual més moderat que l'actual, les previsions indiquen que seguint aquesta evolució arribaríem als 56 milions de passatgers a l'aeroport de Palma al 2050.

Pel que fa al nombre de residents, aquest arribaria a un volum poblacional de 1.52M persones a Mallorca. La ràtio de passatgers per resident arribaria a més de 35 al 2050.

Previsió de l'evolució de la ratio passatgers / residents a Mallorca

La pressió humana a Mallorca mostra una dinàmica cíclica anual persistent, superposada a una tendència estructural de creixement que, de mantenir-se, situaria els màxims estivals prop dels dos milions de persones cap a mitjan segle.

Previsió de l'evolució de l'IPH a Mallorca

ISMO SI,
NO ASÍ!
TURISMO MASIFICADO NO
ISM YES! «MASS TURISM» NO!
% attac
mallorca
justicia
CANVIEM EL RU
- TURISME
+ VIDA
POSEM LÍMITS AL TURIS